

NA STRÁŽ

Časopis věnovaný vnitřním otázkám československého vojska.

Poselstvo
vlády Československé republiky
k sibiřské armádě.

Irkutsk dne 6. prosince 1919.
Čís. 195.

Rozhodnutí.

Na Poselstvo vlády Československé republiky bylo hned po jeho příchodu na Sibiř vzneseno rozhodnutí v záležitosti t. zv. delegátů 2. sjezdu, internovaných ve Vladivostoku. Jde tu o 58 vojínů československé armády na Sibiři, kteří mimo trestní činy, prominuté ve smyslu § 3 rozkazu o amnestii, zůstávají dle názoru vrchního žalobce sborového soudu československého vojska na Rusi důvodně podezřelými z těchto trestních činů:

1. že na schůzi v Jekatěrinburgu se usnesli a na základě usnesení tohoto v jednotlivých částech nabádali vojenské části k neuposlechnutí vojenských rozkazů, týkajících se služby a ochrany československým vojskem chráněné části sibiřské magistrály;

2. že měli styky s tlupami, napadajícími v měsíci březnu až červnu sibiřskou magistrálu a československé vojsko tuto chránící, buď přímo nebo nepřímo prostřednictvím politických stran ruských s těmito tlupami srozuměných;

3. že 12. června část jich na základě společného usnesení vyběhla a vedla 9., 10. a 11. rotu 4. pluku při samovolném odjezdu jejich ze st. Innokentěvské na st. Irkutsk a při násilném osvobození druhé části delegátů, internovaných u velitele města Irkutsku;

4. že usnesli se a přikázali československým vojenským částem, aby samovolně projely ze svých stanovišť na st. Innokentěvskou a tam zaujaly bojové postavení proti Irkutsku, kteréžto výzvy u částí dělostřelectva uposlechnuto;

5. že usnesli se a vyslali jednu rotu 4. pluku, vedenou některými z nich k násilnému obsazení místnosti Informačně-osvětového odboru v Irkutsku.

Vojáci, s nimiž pro tyto delikty bylo zavedeno vyšetřování, jsou:

1. Des.	Kaplický Václav,	1. pluk.
2. Stř.	Uhřiv Václav,	"
3. Des.	Krejčí Karel,	"
4. Četař	Miltner Václav,	"
5. Des.	Husák Jar.,	2. pluk.
6. Četař	Zaoral Frant.,	"
7. Des.	Havíček Josef,	"
8. Šikov.	Hrazdil Arnošt,	"
9. Stř.	Řeřicha Emil,	3. pluk.
10. "	Jonák Konst.,	"
11. "	Růžal Frant.,	"
12. "	Wildman Frant.,	4. pluk.
13. Des.	Lonský Vlad.,	"
14. Str.	Waldhauser Fr.,	"
15. Četař	Hadký Jos.,	5. pluk.
16. Svob.	Bazal Karel,	"
17. Des.	Suřivan Václav,	"
18. Stř.	Kratohvil V.,	"
19. Stř.	Bednář Ant.,	6. pluk.
20. Des.	Křivánek Jan,	"
21. Des.	Kanik Václav,	7. pluk.
22. Stř.	Kučera Adolf,	"
23. Četař	Kopačka Jos.,	"
24. Četař	Sýkora Lad.,	"
25. Des.	Kočka Fr.,	8. pluk.
26. Stř.	Vrcha Bohum.,	"
27. Des.	Lukavec Václ.,	"
28. Svob.	Kosina Boh.,	"
29. Stř.	Svoboda V.,	9. pluk.
30. Četař	Beránek Kar.,	"
31. Stř.	Šturma Alois,	"
32. Des.	Jáša Václ.,	10. pluk.
33. Des.	Jugl Josef,	"
34. Svob.	Čížkovský J.,	"
35. Des.	Mužik Kad.,	"
36. Svob.	Karásek Jan,	11. pluk.
37. Des.	Veselý Jan,	"
38. Stř.	Bozděch Václ.,	"
39. Des.	Sotolář Jos.,	12. pluk.
40. Stř.	Nováček Ed.,	"
41. "	Svoboda A.,	1. úder. prap.
42. "	Skála Ot.,	1. jíz. pluk.
43. Des.	Králík Al.,	2. jíz. pluk.
44. Ml. o.	Moravec B.,	1. děl. pluk.
45. "	Řepka Jos.,	2. děl. pluk.
46. "	Horáček Jind.,	"
47. Např.	Felix Arn.,	1. děl. t. div.

48. Des.	Pražan Fr.,	1. zál. pluk.
49. Stř.	Falber Bob.,	štáb 2. div.
50. "	Poláček Fr.,	štáb 3. div.
51. "	Němec Fr.,	2. tech. rota.
52. Šikov.	Kovačik R.,	čsl. táb. Sl.
53. Stř.	Hanzalík Jan,	"

Záležitost tato, jež už od léta tohoto roku živě zaměstnávala veškeré naše vojsko, nemohla být dosud soudně vyřízena, ježto obžalovaní odpírali vypovídati. Poselstvo vlády Českosl. republiky, vyslechnuvši jak obžalované tak i příslušné instance vojenské a soudní, shledalo, že jde tu o sporný případ kromobýdejného dosahu pro naše vojsko na Sibíři, ježto se tímto případem projevila vnitřní krize v armádě při její přeměně z armády kdysi revoluční a dobrovolnické v součást regulární branné moci republiky. Poněvadž pak nabylo Poselstvo přesvědčení, že by nebylo na prospěch vojska, kdyby záležitost tato byla řešena v samotném rozjitřeném a dusném ovzduší tohoto sporu, i že je proto vhodné, aby z tohoto ovzduší byla vynesena, i majíc dále na zřeteli, že t. zv. sjezdoví delegáti sami se dovolávají soudu národa, přenáší Poselstvo záležitost jejich před tuto poslední a nejvyšší instanci, již jest národ a vynáší toto rozhodnutí:

Jmenování 53 vojáků československé armády na Sibíři buďtež odesláni co nejdříve do vlasti s příslušnými spisy a věc jejich buďtež odevzdána vojenským soudům domácím.

Za Poselstvo vlády Českoslov. republiky:
F. V. Krejčí, v. r.

Odpověď pol. plnomocníku B. Pavlů
bru F. Punčochářovi.

(Dokončení.)

Co se týká hospodářské pomoci, vykonali jsme tolik, sež naše síly byly. Ukazují zejména na Ural, kde naši pomocí byla zabezpečena výživa pro 200.000 dělníků, kteří zůstali bez práce, jakmile Ural byl obsazen bolševiky.

Bratr Punčochář poukazuje na nebezpečí německého záchvatu opuštěné Sibíře a Ruska. Ano, sluší si toho všimati. Proto bylo by záhodno v plucích také pěstovati hospodářské věci a snad zakládati hospodářské krončky vedle osvětových, abychom dobře poznali Sibíř i po stránce hospodářské, obchodní, průmyslové. Vykonáme tím dobrou povinnost slovanskou i demokratičnou a pro dlouhé večery zimní nalezneme v tom zajímavé thema pro rozhovor.

Neškodilo by o těch věcech uvažovati častěji, ovšem s větším klidem než činí br. Punčochář, který ve svém rozdělení klid stotožňuje s cynismem. Je staré pravidlo, že kdo se rozdělnje, nemá pravdu.

Bob. Pavlů.

Naše evakuace.

Očekávali jsme natrpělivě příjezd delegace, která měla vyvésti naše vojsko z těžké situace na magistrále a urychlit náš odjezd do vlasti. Politicky otázka našeho odjezdu byla řešena v kladném smyslu, a této strany nebylo překážek.

Proč se tedy nachází naše vojsko dosud na magistrále a není odpraveno alespoň na Dálný Východ?

Přemístění částí naší armády na Dálný Východ jest nesmírně ztíženo vnitřními poměry sibiřskými a otázkou dopravní. Bylo jasno, že přemístění nebudě rychle, že bude třeba společného úsilí a družné práce všech, aby bylo možno přesun na východ provést rychle.

Nebahé poměry dopravní na sibiřské magistrále jsou každému známy. Železniční zřízení, kteří nedostali na některých úsecích po celé měsíce platu, nejsou pro zimu teple oblečení, chovají se k nám dosti nepřátelsky a jejich výkonnost jest malá. Na stanicích-depech dochází k pasivní resistenci zvláště v rajoně 2. divize, kde velitelé částí jsou nuceni podpláceti dělníky, aby eselony byly odpravovány dále.

S ústupem sibiřské armády jest spojena evakuace přifrontového pásma. K frontě jest třeba poslati parovozy, které přivážejí do hubokého tylu nesčíslné evakuované vlaky, kterými jsou přeplněna nádraží. Tím se stává otázka dopravy vždy složitější a doprava sama pomalejší.

To jsou překážky technické, o kterých píší všeobecně. Nazmiňují se o tom, že při evakuaci našich částí jest třeba pracovati společně s ruskými úřady, protože magistrála jest tylem sibiřské armády, která se bije s nepřítelem, se kterým jsme začali boj v prašém roce my. Nebude-li této spolupráce v otázce dopravní, přivedeme sibiřskou armádu do zoufalého postavení.

Větší překážkou naší evakuace může býti rozkol v našich vlastních řadách. A jest mnoho bratří, kteří využívají nynější situace k agitaci, kteří vrášejí ještě větší zmatek do našich řad, kdy jest třeba největší spolupráce.

Delegace přijela, překážek politických proti našemu odjezdu není a my nejedeme.

To jsou silné zbraně v rukou nespokojenců a jejich hlas nachází ozvěnu v rozpálených a unavených hlavách našich vojáků. A zatím nikdo se nezmiňuje o tom, že evakuace začala z prvních dnů října, že bylo nutno začít s ní ze západu, že jest třeba evakuovat i brovské zásoby s Altajské dráhy, která byla naší zásobovací basí. V barsaulském a bljském rajoně zuřilo povstání a musili jsme vyvážeti s bojem přes jeden a půl tisíce kusů skotu a milionový majetek. O tom mnozí bratři nevědí a ukvapeně prohlašují: „My sedíme na magistrále dále. Nevěříme už nikomu.“ A zatím tam kdesi na Semipalatské dráze bojují bratři pro dobro nás všech.

Byla evakuována Altajská dráha, začal pohyb částí 2. divise na východ. Jest třeba pracovat podle určitého plánu, který jest podmíněn všeobecnou situací a o kterém nejlépe může býti informováno vojenské vedení. Příkazy, které se dávají, mají tedy určitý podklad a odůvodnění a musí se plnit. Zatím však, díky nerozumné agitaci některých jednatelců, jedna část se odkazuje směniti, třeba i na krátkou dobu, část druhou, která v pořadí určeném vedením jest nazvána k evakuaci dříve. Dochází ke smutným zjevům, kdy bratři bratrům bežou paroxyzy nebo nechtějí předati vlaky druhé části, která má odejet z Irkutsku do Vladivostovu. Předání vlaků částí příjíždějících do Irkutsku částem jedoucím z Irkutsku na východ bylo přikázáno, abychom ušetřili času, kterého by bylo třeba na převoz prázdných vlaků z Mysové na irkutské nádraží. Příkazu toho uposlechnuto nebylo. Tím vznikla zádržka mající za následek, že eskony dirgované z rajonu 2. divise do Irkutsku začaly se hromaditi na stanicích a jejich další pohyb musil býti zastaven. O tom nikdo nemluví a mezi těmi klidnějšími a rozvážnějšími se nenajde nikoho, kdo by řekl: Bratři, vždyt nejsme sami, jest třeba udělati cestu těm, kteří jedou za námi, jest třeba spolupráce a vzájemné podpory.

Jen společnou a družnou prací v zájmu celku bude možno za nynějších okolností provésti rychle naši evakuaci do Vladivostoku. Každá nerovnováha v našich řadách, neústupnost a neláska jednoho ku druhému, má za následek těžké komplikace v dopravě. Jest povinností těch bratří, kteří stáli čestnými vojáky a jimž záležel na blahu všech, aby vedení v jeho dispozicích směřujících k nejrychlejšímu odjezdu na východ podperovali a svým nerozvážným jednáním náš návrat domů nebrzdili.

Irkutsk, 5. pros. 1919. Major Hrabčík.

Z dopisů vojáků.

Na rozloučenou. Odcházíme do vlasti, děkují bratřím za podporu v práci, při které, doufám, sejdeme se zase brzy ve vlasti. Československému vojsku přeji upřímně, aby zbytek dní svého nedobrovolného pobytu na Sibiři ztrávil za šťastnějších okolností než je trávil dosud a aby se vrátilo domů silné a vítězné. Na zdar!

Fr. Turek.

Důstojnické kuchyně. Vzpomínám na náš odjezd z Ukrajiny, kdy bolševici užívali všech možných prostředků, aby náš celek tak těžce zbudovaný rozbili. Jeden z těchto prostředků, který nacházel se v každém letáku, kterými naše části byly hojně zásobovány byla „důstojnická kuchyně“. S jakou hrdoostí házelí jsme jim do tváře: „drže lžete, není pravda, že naši důstojníci mají zvláštní kuchyň!“ Ano, to bylo tehdy! Ani nemohu věřit, že od té doby uplynul jeden rok. Kdyby dnes nám dávali takové letáky, museli bychom se zastydět a volat k nim, ano, mají! A ne jenom to, ale mnohem více. (Neví, zda-li u všech částí, ale u nás jest tomu tak.) A tímto voláním dáme bolševikům (myslím i našim českým) do rukou zbraň, kterou se jim bude velmi lehce pracovat.

Aby se jim tato zbraň do rukou nedostala, chci Vám říci, bři důstojníci, něžolík slov. Bratři důstojníci, kam to spějete? Proč podporujete bolševismus? Proč odcizujete se od nás právě v této době, kdy čekáme každou chvíli evakuace do vlasti. Kdy sblížení se s námi a ničení bolševismu je nejvíce žádoucí? Proč přiléváte oleje do ohně? Myslíte, že nám to dělá radost? Mýlíte se. Tím, bratři důstojníci, sami sobě škodíte a zbytečně děláte v částech zlou krev. Mluví se o Vás tak, jak mnohý z Vás ani snad nezaslouží. Jednání Vaše vyvolává tajnou zlobu, kterou dříve nebo později pocítíme. Proto bliže k nám a tím zpřijemníte sobě i nám poslední měsíce našeho pobytu zde a po návratu domů budete ušetřeni mnohých nemilých výstupů. Doufám, že slova moje přimete tak, jak je mojí přáním a napravíte to, co tak lehce napravit se dá. S bratrským pozdravem

J. Goleš, 10. pluk.

Žaloba internovaného delegáta. Br. Frant. Zaoral, internovaný mezi vladivostockými delegáty poslal 2.-11. svému krajanovi br. Daňkovi z 2. pluku dopis, v němž sděluje: „Musím Ti sdělit, že jsem nanejdvš roztrpčen událostmi, které se sběhly s našimi věcmi, které byly poslány z pluku. Dle sdělení bři od I. kulemotné rotý a pak dle listin průvodních, které přišly, přivezli bři naše věci do Vladivostoku 20. září 1919. Konečně

nám bylo oficiálně 1. listopadu řečeno, že se ztratily. Na dí straně je vina? Hoší, když přijeli, žádali ve štábu o dovolení, aby nám mohli osobně věci doručit, nebylo však jejich žádosti vyhověno a byli nuceni věci odevzdati ve štábu, který nám je měl dodat. Štáb věci přijal 20. září, jak jest na listinách napsáno a po půl druhém měsíci sděluje, že se ztratily. Všem delegátům byly věci počtu správně doručeny, jen nám ne!

— Poznámka redakce. Některé cennosti (stříbrné peníze, zlatý medailonek), o nichž se br. Z. domníval, že se ztratily též, jsou uschovány u bra Daňka. Jde jen o nějaké prádlo, oděv a nové boty. Jsou to snad maličkosti (až ne pro každého), ale ti lidé, kteří ve vladivostockém štábu převzali zodpovědnost za věci internovaných delegátů, by měli vědět, že i takovéto maličkosti, rozuláslí-li se po částech, budí mezi vojáky pohoršení.

K událostem ve 2. pluku.

Poznámky k poznámkám o schůzi ve 2. pluku. Br. L. Pezlar ze 4. roty 2. pluku dodal nám dlouhý dopis, v němž mimo jiné líčí hlavně letošní boje na magistrále, odkazy, drancování v ruských vesnicích a ukazuje, jak dle jeho mínění vše to vedlo k posledním událostem ve 2. pluku. Otázka letošních bojů je velmi komplikovaná a máme nyní málo materiálu i času abychom vše důkladně prodebatovali. Za to ochotně uveřejňujeme věcné námětky bra P. proti některým tvrzením obsaženým v 12. čísle časop. „Na stráž“. Br. P. píše: „Já zabíjel schůzi a zároveň jsem vyličil předběžnou naši činnost pro jednotlivce, kteří nebyli zasvěceni. Předeti jsem dopisy bra Horáka a Chmelaře z Paříže. Četl jsem soukromý dopis z Prahy ze dne 28. června t. r. tedy ne z konce července, jak lživě uvádí „Na stráž“ č. 12 (Stal se zde vskutku omyl. Pozn. red.) Datum je důležité proto, že změna kabinetu byla později. Dopis se četl hlavně z toho důvodu, že dopisy uveřejněné v Deníčku jsou všechny na jedno kopyto, ačkoliv je zde více cennějších dopisů, majících pro nás veliký význam. Probláshli tedy, že sjezd není naším základním požadavkem ani komitétu; tvrzení o spojení s ruskými živly je lživé, rovněž nepravdivé je tvrzení, že schůze konaná dělostřelectvem a 2. plukem byla svolána pod záminkou čtení dopisů z vlasti. V dopise bra Horáka není uveden výrok min. Beneše uveřejněný v č. 12. (Je ve skutečnosti v poněkud jiném znění obsažen v dopise bra Chmelaře, který otiskujeme. Pozn. red.) Na otázku bra Rubala odpovědi nemám.“ — Dopis bra Chmelaře zní:

Milý bratře! Paříž, 30. června 1919.

Včera ihned po příjezdu byli jsme u majora Firloga. Vojenský úřad obsazen je většinou našimi z Ruska, kteří v 17. roku odjeli do Francie. To jest správně, neboť hoší mají takovou orientaci jako my. Dnes byli jsme u Beneše. Jak dnes tak i včera vyličili jsme situaci dle pravdy.

Pochopení zde jest. Záležitoat naše vnitřní (pluk. zastup. atd) jest dle všeho již u nás vyřzena, neboť v tomto směru již poslán telegram Benešem na Sibř. Zároveň dovidáme se, že 25 tisíc našich vojáků má být dozimy dopraveno domů. Druzí v čase nejbližším. My hlavaě stojíme na tom, aby vojsko bylo odvoláno z krajiny bojů s ruskými povstanci. I v tom ohledu souhlasí Beneš a poslal již telegram Janinovi, aby se domluvil o stáhnutí našich vojsk do Vladivostoku. Beneš jde ještě dále. Tázal se nás, je-li vojsko samo schopno odejeti do Vladivostoku, čili zkrátka na východ, kdyby i proti cizím míněním. Řekl jsme, že ano. Tedy naznačí pro nejkrajnější případ i tento směr a pak by postavil spojence před hotový fakt. Vojsko je na východě a nutno ho poslati domů. Tedy něco podobného, o čem jsme dávno již mluvili.

Doma poměry nejsou nejlepší. Rakušáci je takofka všude v úřadech a obzvláště ve vojenství.

Česká veřejnost čeká, že teprve s bířská vojska udělají pořádek a rakušáci řádeě vybilí. Toho názoru jsou i naši hoší zde v Paříži. Zítřa odjíždíme domů a uvidíme to na vlastní cči.

Včera viděli jsme jedaoho z představitelů naší armády, jakéhoš plukovníka převzatého ze starého režimu. Ujěláš si pojem o něm, když Ti řeknu, že nosí monokl. Mohl se takový chláp změnit? Náhodou se sešel s Charvátcm, který ho neznal a začal bušiti do rakušáci, které se musí v naší republice vyházet a to že sibiřské vojsko udělá. Plukovník mlčel a kýval hlavou a bylo mu asi krušno u srdce.

Všem tedy srdečný pozdrav. Držte pohromadě a doufejte, že přece nadeš a hodina našeho návratu. Doma jdeme ihned k otci, k min. obr. Kofáčovi a min. před. Turarovi. S pozdravem Jar. C. melař.

Pozn. red. Ze otázka pluk. zastup. již oficiálně byla vyřzena, je tedy porze domněnkou bra Čm. Telegram, který prý min. Beneš v této záležitosti poslal do Sibíře, dosud obdržen nebyl. Platí tedy v té věci dosud rozkaz gen. Štefánika. Je snad možné, že min. Beneš se zeptal: „je-li vojsko schopno samo odejeti do Vladivostoku i proti cizím míněním“ — silně však pochybujeme, že by ministr předčasně prozradil zamýšlené dispošice à la „postavit spojence před hotový fakt.“

Hlavní název: **Na stráž**

Vydavatel: **Informačně osvětový odbor ministerstva vojenství**

Vydáváno v letech: **1919 - 1920**

Číslo ročníku: **1**

Číslo výtisku: **16**

Datum vydání čísla: **10.12.1919**

Identifikátor ISSN: **2223-0033**

Stránky: **[1], 2, 3, 4**